

Nr 58.

Av herr **Nilsson** i Landeryd m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 34, med förslag till lag om ändrad lydelse i vissa delar av förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 mars 1862 m. m.

Genom Kungl. Maj:ts proposition nr 34 till nu pågående riksdag föreslås vissa ändringar i nu gällande kommunalförfattningar. Enligt dessa författningar är en viss gradering i rösträtten stadgad i syfte att åstadkomma ett ökat inflytande på riktningen av de kommunala besluten för de samhällsmedborgare som haft att vidkännas de större bidragen till av besluten föranledda utgifter. Härtill komma vissa kostnader i avsikt att utestänga dem från rösträtt, som icke fylla de kvalifikationer som man ansett sig hava rätt att fordra för åtnjutande av denna rätt.

Då erfarenheten giver vid handen, att i allmänhet den enskildes inkomster äro lägre i yngre år och sedermera med den stigande åldern ökas, har jämväl den kommunala rösträtten ansetts böra vara grundläggande för första kammarens sammansättning. Härigenom och genom det medelbara valsätt som tillämpats samt vissa kvalifikationsbestämmelser för valbarhet till första kammaren har åstadkommit, att en större mognad i ålder och bildning där kommit till uttryck, och sålunda den artskillnad kamrarna emellan uppstått, som måste förefinnas, om man i övrigt fasthåller vid nödvändigheten av ett verkligt tvåkammerssystem. Om Kungl. Maj:ts förslag nu i oförändrad form genomföres, kommer det man med dessa bestämmelser velat vinna helt och hållet att bortfalla. Det måste vara till skada för en sund kommunalpolitik att frångå dem, som bära det största ansvaret för följderna av de fattade besluten, allt mer inflytande på räckvidden av dessa beslut, och dessutom ytterligare gå så långt, att man medgiver rösträtt även åt dem, som icke fullgöra

Bihang till urtima riksdagens protokoll 1918. 4 saml. 23 häft. (Nr 58—59.) 1

sin skatteplikt till kommunen. Då valen till landsting och stadsfullmäktige även, enligt det kungl. förslaget, äro grundade på den kommunala rösträtten, följer härav en motsvarande rubbning i dessas sammansättning och såsom följd härav en fullständig ombildning av första kammaren.

Utan att ingå på ett närmare bedömande av den blivande första kammarens sammansättning, läser det dock vara otvivelaktigt, att dess särställning gentemot andra kammaren kommer att helt och hållet utplånas. Härav kommer att uppstå ett andrakammarvälde, med starkt intryck av de växlande dagspolitiska strömningarna i landet, utan den behöfliga påverkan i modererande syfte, som ett verkligt tvåkammar-system bör utgöra, där den större mognaden i erfarenhet och omdöme kan komma till sin rätt.

En möjlighet att i någon mån avhjälpa dessa olägenheter skulle enligt vår uppfattning vara att, utom bibehållande av nuvarande skatte-streck, dels låta den kommunala rösträtten inträda först efter fyllda 24 år och dels stadga en tilläggsröst för varje röstberättigad vid en ålder av 35 år.

Bland en överväldigande majoritet av Sveriges folk är med all säkerhet den meningen gällande, att kommunal rösträtt förutsätter fullgjord skatteplikt. Särskilt bland allmogen i landet skulle det säkerligen te sig ganska underligt att se personer, som ej betalt ett öre till kommunen, närvara vid stämmor och yttra sig och rösta i de ekonomiska frågorna, ja kanske till och med sitta som ledamöter i kommunalfullmäktige. En sådan rätt kan icke med rättvisa och billighet vara överensstämmande.

Vad vidare angår frågan om en uppflyttning av rösträttsåldern till 24 år, samt tilläggsröst vid 35 år, så är ju detta ett förslag som drabbar alla i samhället på samma sätt och kan sålunda ur social synpunkt ej möta något motstånd. En sådan bestämmelse är emellertid otvivelaktigt ägnad att i någon mån giva möjlighet för det mognare elementet i samhället att komma till sin rätt i kommuner och landsting samt jämväl i första kammaren.

Enligt Kungl. Maj:ts förslag skulle gift kvinna, vars man är skattskyldig till kommunen, även erhålla rösträtt.

Då enligt gällande kommunalförfattning varje röstberättigad person endast äger rätt att använda en fullmakt, uppstår genom att bibehålla denna bestämmelse oförändrad i verkligheten en inskränkning i möjligheten att bliva representerad medelst fullmakt.

För att förebygga detta synes det vara lämpligt, att rätten till fullmaktsröstning utsträcker därhän, att äkta makar äga att använda

fullmakt för varandra utan inskränkning i nu gällande rätt att begagna fullmakt för annan röstberättigad person.

Det finnes jämväl i andra avseenden från vår sida orsak till erinringar emot det kungl. förslaget, men då dessa redan bragts under riksdagens bedömande skola de icke upptagas i detta sammanhang.

På grund av vad sålunda framhållits, tillåta vi oss vördsamt hemställa,

att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts förslag i vad det avser ändring i gällande skattestreck;

att riksdagen måtte besluta den ändring i kommunalförfattningarna att kommunal rösträtt inträder först året näst efter fyllda 24 år; och

att röstberättigad erhåller en tilläggsröst vid fyllda 35 år; samt

att rätten till fullmaktsröstning utsträcker så att äkta makar även äga utöva rösträtt medelst fullmakt för varandra.

Hos vederbörande utskott anhålles om de formuleringar av lagtext som erfordras för ernående av det med motionen avsedda syftet.

Stockholm den 2 december 1918.

Bernhard Nilsson.

J. A. Jonsson.

C. O. Johansson.
